

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების
დაცვის სამინისტრო
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND NATURAL RESOURCES OF GEORGIA

საქართველო, 0114, თბილისი, გულუას ქ. 6, ტელ: 272-72-00, 272-72-20 ფაქსი: 272-72-37

ეკოლოგიური ექსპერტიზის

დასკვნა პროექტზე

№32

9 ივლისი 2013წ.

I. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება – აღმოსავლეთ-დასავლეთის მაგისტრალური გაზსადენის „გორი-ქარელი-ხაშურის 700 მმ დიამეტრის 51 კმ-იანი მონაკვეთის“ მშენებლობა და ექსპლუატაცია (IV ეტაპი)
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი – ს/ს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“. თბილისი, კახეთის გზატკეცილი № 21
3. საქმიანობის განხორციელების ადგილმდებარეობა – გორის, ქარელის და ხაშურის მუნიციპალიტეტები
4. განაცხადის შემოსვლის თარიღი – 25.06.2013წ.
5. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ – ს/ს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“

II. ძირითადი საპროექტო გადაწყვეტილებანი

საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სსიპ ტექნიკური და საშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს მიერ, ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით წარმოდგენილია ს/ს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“-ს აღმოსავლეთ-დასავლეთის მაგისტრალური გაზსადენის „გორი-ქარელი-ხაშურის“ 700 მმ დიამეტრის 51 კმ-იანი მონაკვეთის მშენებლობის და ექსპლუატაციის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში.

გორი-ქარელი-ხაშურის მონაკვეთის მშენებლობა და ექსპლუატაცია დაგეგმილია აღმოსავლეთ-დასავლეთის მაგისტრალური გაზსადენის რეაბილიტაციის მეოთხე ფაზის ფარგლებში. აღნიშნულ მონაკვეთზე გაზსადენის სისტემა დღეისათვის მნიშვნელოვნად ამორტიზირებულია. არსებული მილსადენი შედგება 500 და 700 მმ დიამეტრის სექციებისაგან. 500 მმ მონაკვეთები ყველაზე ძველია, რომლებიც 1960-იან წლებში აშენდა და კვლავ ფუნქციონირებს, აღნიშნული მონაკვეთები ხელს უშლის მილსადენის გამტარუნარიანობის სრულად გამოყენებას და ამცირებს გაზის მოწოდების შესაძლებლობას. პროექტის მეოთხე ეტაპი ითვალისწინებს „გორი-ქარელი-ხაშურის“ 51 კმ მონაკვეთზე 500 და 700 მმ-იანი დიამეტრის გაზსადენის 700მმ-ით შეცვლას, გაუმჯობესებული ჰიდროიზოლაციისა და კათოდური დაცვის მოწყობას. მშენებლობის პროექტის განხორციელების აუცილებლობა განპირობებულია ბუნებრივ აირზე მზარდმა მოთხოვნამ.

გორი-ქარელი-ხაშურის გაზსადენის საპროექტო მარშრუტი მდებარეობს შიდა ქართლის ტერიტორიაზე და ძირითადად კვეთს ხაშურის, ქარელის და გორის მუნიციპალიტეტების ტერიტორიას. ახალი გაზსადენის გაყვანა განხორციელდება უსაფრთხო მანძილზე, არსებული გაზსადენიდან. წინასწარი შეფასებით საშენებლო დერეფნის სიგანე განისაზღვრა 25 მ-ით.

ანგარიშის თანახმად თავდაპირველად, განიხილებოდა არსებული გაზსადენის ახლით შეცვლის ვერსია არსებულ დერეფანში. აღნიშნული მნიშვნელოვან უარყოფით შედეგს მოიტანს: გაზმომარაგების შეზღუდვა მშენებლობის პერიოდში, მილსადენების დიამეტრების სხვაობის გამო ფართომასშტაბიანი მშენებლობა, რაც არაეფექტურია როგორც ეკონომიურად ასევე ეკოლოგიურად. ძველი მილის დატოვება მნიშვნელოვნად შეამცირებს ზემოქმედებას და შექმნის შესაძლებლობას არსებული გაზსადენი მაღალი წნევიდან დაბალი/საშუალო წნევის გამანაწილებელ გაზსადენად გადაკეთდეს.

აღნიშნულიდან გამომდინარე შეირჩა ორი ალტერნატივა: ახალი 700 მმ მილსადენი ზუსტად ჩაიდება აღმოსავლეთ-დასავლეთის მილსადენის პარალელურად და მილსადენის გარკვეული სექციები გადაიტანება აღმოსავლეთ-დასავლეთის მილსადენის არსებული განლაგებიდან.

უპირატესობა მეორე ვარიანტს მიენიჭა.

პირველი ალტერნატიული ვარიანტის განხორციელების შემთხვევაში მშენებლობისას საჭირო გახდება სოფელ ბრეთთან არსებული რამოდენიმე ნაგებობის დაშლა, რადგან ისინი უსაფრთხოების ზონაში ხვდებიან. მის სიახლოვეს მდებარეობს ისტორიულ, კულტურული ძეგლები და არქეოლოგიური ღირებულების მქონე ტერიტორია, კვეთს სოფლის წყალმომარაგების სისტემას, კვეთს შამკავეთის დიდ მწვერვლს. შემოთავაზებული განლაგებით მილი პირდაპირ გაჭრის მწვერულს, გარდა ამისა მდ. ფრონეს გადაკვეთაზე სამი მილსადენი იქნება განლაგებული ვიწრო ტერიტორიაზე, რაც ზეგავლენას მოახდენს მდინარის ბუნებრივ რეჟიმზე და

გართულებს ექსპლუატაციას. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით გადაწყდა საპროექტო გაზსადენის მონაკვეთის გადატანა არსებული გაზსადენის მარშრუტიდან 10 კმ-ით სამხრეთისაკენ, რომელიც სრულიად ცდება სოფ. ბრეთს და არ მდებარეობს ისტორიული ან კულტურული ძეგლის სიახლოვეს, უფრო მდგრადია გეოლოგიური თვალსაზრისით, 3,5 კმ-ით მცირეა არსებულზე. მილსადენს ექნება სწორხაზოვანი განლაგება და სხვა ინფრასტრუქტურის გადაკვეთების რაოდენობა მცირდება.

გორი-ქარელი-ხაშურის მონაკვეთი გადის შიდა ქართლის ტერიტორიაზე გორის (8,5კმ), ქარელის (24,67კმ) და ხაშურის (17,05კმ) მუნიციპალიტეტებში. გაზსადენით იკვეთება სასოფლო-სამეურნეო სავარგულები, შვიდი მდინარე, სამი მაგისტრალური სარწყავი არხი, ექვსი მშრალი ხევი.

გაზსადენის საწყისი წერტილი მდებარეობს სოფელ სვენეთის მიმდებარე ტერიტორიაზე. სადაც იგი თითქმის პარალელურად მიუყვება თბილისი-სენაკი-ლესელიძის საავტომობილო მაგისტრალს (დაშორება საავტომობილო გზასა და გაზსადენს შორის საშუალოდ 500 მეტრია). ქ. გორის სიახლოვეს კვეთს ავტობანს, მიემართება დასავლეთის მიმართულებით და კვეთს შემდეგ მდინარეებს: მდ. თორთლას, მდ. მეჯუდას, მდ. ფშენას (აძულა) და მდინარე ლიახვს. გაზსადენის ტრასა მდინარე ლიახვის გადაკვეთის შემდეგ ადის რუის-ურბნისის პლატო-ამალუბაზე, კვეთს მას თითქმის შუაზე, მთა მალხაზისწვერს გაუვლის სამხრეთ დასავლეთის მხრიდან, გადაკვეთს მდინარე ბებუილას და ეშვება სოფელ ბრეთის სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებში. ე.წ. ბრეთის მეურნეობის ტერიტორიაზე გაზსადენი მკვეთრათ უხვევს სამხრეთის მიმართულებით, გადაკვეთს ავტობანს, მდინარე ფრონეს შემდეგ სოფელ შაკმაკეთთან მდინარე ფცას, გაივლის სოფლებს მოხისსა და ვარდისუბანს შორის სოფელ ვაყასთან მკვეთრად უხვევს ჩრდილოეთი მიმართულებით. გაივლის სოფლების დიდი ფლევისა და დუმაწყაროს სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებზე და სოფელ ჩორჩანასთან შეუერთდება საგურამო-ქუთაისის მაგისტრალურ გაზსადენს.

გაზსადენისა და 110კვ ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზის გადაკვეთა განხორციელდება არანაკლებ 60° კუთხით. მაგისტრალურ არხზე, ძირითადად გათვალისწინებულია მაგისტრალური გაზსადენის მიწისქვეშა გაყვანა, საჭიროების შემთხვევაში კი შექმრებ არხებზე მოეწყობა გაზსადენის მიწისზედა გადასასვლელები საყრდენ ბურჯებზე ან მათ გარეშე, კონკრეტული პირობების მიხედვით.

გაზსადენის ჩაღრმავება მილის ზევიდან სახნავ მიწებზე იქნება არანაკლებ 1მ; არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწებზე - 0,8მ; დაჭაობებულ ადგილებში, სადაც არ ხდება ავტოტრანსპორტის და სასოფლო-სამეურნეო მანქანების მოძრაობა - 0,6მ; დასაშრობი (მელიორაციული) არხების გადაკვეთაზე (არხის ფსკერიდან) - 1,1მ.

ანგარიშის თანახმად გაზსადენი მდ. დასავლეთ თორთლას და მდ. დიდ ლიახვს კვეთს საჭაერო გადასასვლელით. მდ. მეჯუდას, მდ. აძულას (ფშენა), მდ. ფცვილას (ფცა) კვეთს მიწისქვეშა გადასასვლელით. არ არის მოცემული მდ. ბებუილას გადაკვეთა.

გაზსადენის ტრასა არ კვეთს რკინიგზას და მაღალი კატეგორიის (პირველი-მესამე) მქონე საავტომობილო გზებს, იკვეთება ადგილობრივი დანიშნულების გზები. გაზსადენის მარშრუტი არ კვეთს საინჟინრო ნაგებობებს, ძალურ და კავშირგაბმულობის კაბელებს, აღნიშნულის აღმოჩენის შემთხვევაში კაბელები მოთავსდება დამცავ გარსაგანში, ხოლო გაზსადენის მარშრუტზე მილსადენების

აღმოჩენის შემთხვევაში მათი გადაკვეთა მოხდება საექსპლუატაციო ორგანიზაციების მიერ გაცემული ტექნიკური პირობების საფუძველზე.

საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული გრუნტები ხასიათდება მაღალი კოროზიული აქტივობით, ამიტომ გაზსადენის კედლის სისქე შერჩეულია მაღალი კოროზიული აგრესიულობის გრუნტებისათვის. გაზსადენის იზოლაცია მოხდება გამლიერებული ტიპის სამფენა პოლიეთილენით. გაზსადენის საიზოლაციო დაფარვის დაზიანებისაგან დასაცავად, იმ უბნებზე, რომელიც აგებულია ღორღისა და კენჭოვანი გრუნტისაგან, გაზსადენის ტრანშეების შევსება მოხდება ნიადაგის ფენით. გაზსადენის ელექტროქიმიური დაცვა განხორციელდება კათოდური დაცვის დანადგარებით. გაზსადენის მარშრუტზე განთავსდება 1,5-2 მ სიმაღლის მაჩვენებელი ნიშნები შესაბამისი წარწერებით.

პროექტის მიხედვით გაზსადენის ექსპლუატაციაში გაშვებამდე, მოხდება მილსადენების სიმტკიცის და ჰერმეტიულობის ტესტირება ჰიდრაულიკური მეთოდით. ტესტირებამდე, დგუშების გამოყენებით მოხდება გაზსადენის მილების გასუფთავება მათში მოხვედრილი გრუნტის წყლისა და სხვადასხვა საგნებისაგან. გაზსადენის მშენებლობის სავარაუდო დროდ მიღებულია 12 თვე.

2012 წლის გაზაფხულზე, საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის ექსპერტების მიერ მოხდა გაზსადენის 51 კმ-იანი მონაკვეთის დერეფნის და მისი მიმდებარე ტერიტორიების შესწავლა. პროექტის ზემოქმედების ქვეშ ხვდება გარკვეული რაოდენობის კერძო სასოფლო-სამეურნეო სავარგულები.

ანგარიშის მიხედვით ტერიტორიის საინჟინრო-გეოლოგიური პირობების შეფასების მიზნით, 22 სამიებო შურფიდან, აღებულ 26 ნიმუშზე განისაზღვრა გრუნტების გრანულომეტრიული შედგენილობა და ფიზიკურ-მექანიკური მახასიათებლები. საკვლევ ტერიტორიაზე გამოიყო სამი ძირითადი საინჟინრო-გეოლოგიური ელემენტი: თიხების, თიხნარების და კენჭნარი კაჭარის ჩანართებით და ქვიშა-ხრეშის შემავესებით.

შესწავლილია საკვლევ ტერიტორიის ჰიდროლოგია, ნიადაგები, მეტეოროლოგიური პირობები, ფლორა და ფაუნა. საქართველოს მიკრო-სეისმური დარაიონების სქემის მიხედვით, საკვლევ ტერიტორია მიეკუთვნება 8 ბალიან სეისმურ ზონას.

კვლევის შედეგები წარმოდგენილია გზმ-ს ანგარიშში.

პროექტის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, დამატებითი მისასვლელი გზების მშენებლობა არ არის გათვალისწინებული. არ არის გათვალისწინებული არც სამშენებლო ბანაკების მოწყობა.

საპროექტო გაზსადენის მარშრუტზე სამიში გეოლოგიური პროცესების მიმდინარეობა მოსალოდნელი არ არის. ნიადაგის საველე კვლევისას გაზსადენის დერეფანში აქტიური ეროზიული პროცესები არ დაფიქსირებულა. ეროზიული პროცესების განვითარება მოსალოდნელია საშუალოდ და ძლიერ დახრილ რელიეფზე და მდინარეების გადაკვეთებზე.

გაზსადენის მშენებლობის პირველ ეტაპს წარმოადგენს სამშენებლო დერეფანში არსებული ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნა და დასაწყობება. პირველ რიგში მოიხსნება ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა, შედგომ კი ქვედა ფენა და დასაწყობდება ცალ-ცალკე. მიწის სამუშაოები ჩატარდება მშრალ და ხელსაყრელ კლიმატურ პირობებში. დასაწყობებული ნიადაგი დაცული იქნება გადარეცვისაგან, რათა შენარჩუნდეს ნიადაგის სტრუქტურა და ნაყოფიერება. გარკვეულ უბნებზე მშენებლობის პერიოდში საჭიროა ეროზიული პროცესების მართვა. გრუნტებში წვიმისა და სანიაღვრე წყლების მოხვედრამ შესაძლოა გამოიწვიოს ეროზიული პროცესები, ამიტომ სანიაღვრე წყლების არინებისათვის,

პროექტით გათვალისწინებულია დროებითი წყლის გადამყვანი ღარების მოწყობა. მშენებლობის დასრულების შემდეგ განხორციელდება სამშენებლო მოედნების აღდგენა.

ანგარიშის თანახმად საპროექტო გაზსადენის დერეფნის დიდი ნაწილი მოიცავს სახნავ-სათეს და სამოვარ ტერიტორიებს. ტერიტორიები, სადაც გაზსადენის დერეფანი გადის ადამიანის მიერ იმდენადაა აივისებული, რომ მდინარეთა კალაპოტებშიც კი (მდ. აღმოსავლეთი ფრონე, დასავლეთი ფრონე, ლიახვი, მეჯუდა, თორთლა) დღეს პირწმინდად განადგურებულია ტყის ეკოსისტემები და მათი დერივატების ფრაგმენტებს იშვიათად თუ შევხვდებით.

სამშენებლო დერეფნისა და მისი მიმდებარე ტერიტორიების ბოტანიკური გამოკვლევის შედეგად დადგინდა, რომ პრევენციული/შემარბილებელი ზომების გამოყენების შემთხვევაში აღნიშნული მაგისტრალის მშენებლობა და შემდგომი ფუნქციონირება არ იქონიებს მნიშვნელოვან ზემოქმედებას ირგვლივ მდებარე ტერიტორიის ფლორაზე.

საპროექტო გაზსადენი გადის ანთროპოგენურ ლანდშაფტში და ძირითადად გვხვდება ფართოდ გავრცელებული მრავალრიცხოვანი სახეობები, რომლებიც შეგუებულნი არიან ადამიანის მიერ გარდაქმნილ ადგილსამყოფელებში ცხოვრებას. ტყიან მონაკვეთებზე, სადაც მაღალია ფაუნის სხვადასხვა წარმომადგენლის გავრცელების ალბათობა სამშენებლო სამუშაოებისათვის გამოყოფილია 10 მეტრის სიგანის დერეფანი.

სენსიტიურობის თვალსაზრისით მილსადენის მარშრუტზე გამოირჩევა ხმელთაშუაზღვეთის კუსთან დაკავშირებით ქვერნაკის მონაკვეთი, სადაც ის შეიძლება შეგვხვდეს (იშვიათად არის მიმდებარე ადგილებში). სხვა შეფერხებები ზოოლოგიური თვალსაზრისით პროექტს არ გააჩნია.

ზედაპირულ წყლებზე ზემოქმედებას ადგილი ექნება მშენებლობის დროს, წყლის ობიექტების და ბუნებრივი ხეების გადაკვეთების სამშენებლო სამუშაოების შესრულების პროცესში. პროექტის ზეგავლენის ქვეშ ხვდება ასევე გადასაკვეთი მდინარეების იქტიოფაუნის წარმომადგენლებიც. ზემოქმედების შემცირების მიზნით, მდინარეებისა და არხების გადაკვეთის სამუშაოების შესრულება დაგეგმილია წყალმცირობის პერიოდში. თევზების გამრავლების პერიოდში მდინარეში ყოველგვარი სამშენებლო სამუშაოები აიკრძალება.

ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედებას ადგილი ექნება როგორც მშენებლობის ასევე ექსპლუატაციის ეტაპზე. მშენებლობის დროს ატმოსფერულ ჰაერში გაიფრქვევა შემდეგი დამაბინძურებელი ნივთიერებები: ნახშირბადის ოქსიდი, აზოტის დიოქსიდი, გოგირდის დიოქსიდი, ნასშირწყალბადები, რკინის ოქსიდი, მანგანუმი, არაორგანული მტვერი, ფტორი, ქვარტლი. მშენებლობის ეტაპზე ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედება იქნება ხანმოკლე და არ გამოიწვევს მის მნიშვნელოვან დაბინძურებას. გაზსადენის ექსპლუატაციის პერიოდში ადგილი ექნება ატმოსფერულ ჰაერზე პერიოდულ ზემოქმედებას. კერძოდ, გაზსადენის გაქრვის დროს საონკანე საწითლებიდან ატმოსფეროში მეთანის გაფრქვევას.

რაც შეეხება ხმაურს, როგორც გამოთვლებმა აჩვენა, მშენებლობის ეტაპზე, ყველა ხმაურწარმომქმნელი წყაროს ერთდროულად მუშაობის შემთხვევაში, ხმაურის დონე უმნიშვნელოდ გადააჭარბებს დადგენილ მნიშვნელობებს.

საპროექტო გაზსადენის მშენებლობის პროცესში ადგილი ექნება სახიფათო და არასახიფათო ნარჩენების წარმოქმნას. გზს-ს ანგარიშის თანახმად, გათვალისწინებულია მათი ცალ-ცალკე შეგროვება და შენახვა, ხოლო შემდეგ შესაბამისი ნებართვის მქონე ორგანიზაციაზე გადაცემა.

გაზსადენის ოპერირების პერიოდში ნიადაგზე, გრუნტის წყლებზე და ზედაპირულ წყლებზე ზემოქმედებას ადგილი ექნება მხოლოდ ავარიის შემთხვევაში. ავარიის რისკის შემცირების მიზნით, პროექტით გათვალისწინებულია დამცავი ღონისძიებები.

გზშ-ს ანგარიშს თან ერთვის გარემოსდაცვითი მართვის გეგმა. შემუშავებული და გზშ-ს ანგარიშშია წარმოდგენილი, სამუშაოების განხორციელების სხვადასხვა ეტაპზე გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები. განხილულია შესაძლო ავარიული სიტუაციები და შემუშავებულია მათზე რეაგირების გეგმა.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის ჩატარების შედეგად ექსპერტების მიერ გამოთქმული პირობები საფუძვლად უდევს წინამდებარე დასკვნის III თავს.

III. პირობები

ს/ს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“ ვალდებულია:

1. უზრუნველყოს საქმიანობის განხორციელება გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშით წარმოდგენილი სქემის და ანგარიშით წარმოდგენილი შემარბილებელი ღონისძიებების შესაბამისად მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პერიოდში.
2. საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანილი ხე-მცენარეების ჭრა უზრუნველყოს "წითელი ნუსხისა" და "წითელი წიგნის" შესახებ საქართველოს კანონით დადგენილი წესით;
3. მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს დამატებითი დეტალური ბოტანიკური კვლევის განხორციელება და ჭრას დაქვემდებარებული ხე-მცენარეების სახეობრივი და რაოდენობრივი შეფასება;
4. მშენებლობის დაწყებამდე შეიმუშაოს და გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში წარმოადგინოს ბუნებრივი გარემოს ერთიანი დეტალური მონიტორინგის გეგმა, რომელშიც სრულად იქნება ასახული ბიომრავალფეროვნებაზე დაკვირვების (განსაკუთრებით წითელ ნუსხაში შეტანილ სახეობებთან მიმართებით) საკითხები. მონიტორინგის შედეგად საჭიროების შემთხვევაში შეიმუშაოს დამატებითი შემარბილებელი/საკომპენსაციო ღონისძიებები;
5. სამშენებლო სამუშაოების წარმოება მდინარეების გადაკვეთებზე უზრუნველყოს ისტოფაუნისათვის არამგრძნობიარე პერიოდში;
6. უზრუნველყოს გაზსადენის ტრასის გასწვრივ გრუნტის წყლის დონის დადგენა, მის საფუძველზე მშენებლობის სტადიაზე ჰიდროგეოლოგიური პირობების შესაძლო ცვლილებების და მასთან დაკავშირებული ფერდობების მდგრადობის დაქვეითების შესაძლებლობის შეფასება და შემარბილებელი ღონისძიებების შემუშავება;
7. უზრუნველყოს სახიფათო და საყოფაცხოვრებო ნარჩენების სეპარირებული შეგროვება, აღრიცხვა, დროებით უსაფრთხოდ განთავსება და შემდგომი მართვის (გადამუშავება, გაუვნებლობა ან

განთავსება) მიზნით სათანადო გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მქონე ორგანიზაციებზე გადაცემა;

8. უზრუნველყოს „ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტში“ წარმოდგენილი გამოყოფის და გაფრქვევის წყაროების პარამეტრების დაცვა და შესაბამისად დადგენილი ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების შესრულება;
9. ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნა და რეკულტივაცია განახორციელოს „ნიადაგების კონსერვაციისა და ნაყოფიერების აღდგენა-გაუმჯობესების შესახებ“ საქართველოს კანონისა და „ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენების და რეკულტივაციის შესახებ“ საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების მინისტრის 2005 წლის 27 მაისის №113 ბრძანებით დამტკიცებული დებულების შესაბამისად. გარდა ამისა, მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს სამშენებლო მოედნების რეკულტივაციის გეგმის შემუშავება და გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში წარმოდგენა.

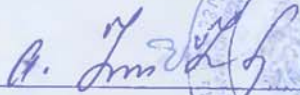
რეკომენდაცია: საპროექტო გაზსადენის გარემოსათვის უსაფრთხოდ ფუნქციონირების მიზნით, სამინისტროს მიზანშეწონილად მიაჩნია შესწავლილ იქნას მილსადენის განთავსების დერეფანში არსებული გრუნტების PH სიდიდე (კოროზიული აქტივობის შესაფასებლად) და მათში რკინის მინერალების შემცველობა, რათა მოხდეს გრუნტების დაყოფა სხვადასხვა კოროზიული აქტივობის მიხედვით. მოქმედი გაზსადენის განსაკუთრებულად დაზიანებულ მონაკვეთებზე ჩატარდეს დაკვირვება კონკრეტულ გრუნტსა და მის კოროზიულ აქტივობას შორის. კვლევისა და დაკვირვების შედეგად მიღებული ინფორმაციის საფუძველზე, საპროექტო გაზსადენის (კონკრეტული მონაკვეთების) დასაფარად გამოყენებული იქნას ნაკლებად აგრესიული გრუნტები

IV. დასკვნა

საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სსიპ ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს მიერ, ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით წარმოდგენილი ს/ს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“-ს აღმოსავლეთ-დასავლეთის მაგისტრალური გაზსადენის „გორი-ქარელი-ხაშურის“ 700 მმ დიამეტრის 51 კმ-იანი მონაკვეთის მშენებლობის და ექსპლუატაციის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მიხედვით საქმიანობის განხორციელება შესაძლებელია წინამდებარე დასკვნის III თავში მოყვანილი პირობებით.

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვების
დეპარტამენტის უფროსი

თამარ შარაშიძე
(სახელი, გვარი)

(ხელმოწერა)

